

Bemærkninger til forslaget

EU's Ministerråd skal inden 1. maj 2001 vedtage nye generelle regler om aktindsigt efter bestemmelserne i Amsterdamtraktatens artikel 255. De nye bestemmelser skal naturligvis sikre, at der indføres aktindsigt efter de principper om åbenhed, som indgår i Amsterdamtraktaten.

Problemet er imidlertid, at det forslag om forordning om aktindsigt (KOM(2000)30), som Kommissionen har fremsat, på væsentlige punkter indebærer tilbageskridt i forhold til den praksis, som har udviklet sig gennem årene. Denne praksis er bl.a. fastlagt af EF-Domstolen, der for eksempel har fastslået, at der ikke kan gives afslag om aktindsigt på grundlag af dokumenters generelle karakter, men at en afgørelse om aktindsigt skal træffes ud fra en konkret afvejning af den enkelte sag.

Afdelingsforstander i informationsret ved Danmarks Journalisthøjskole Oluf Jørgensen har sendt medlemmerne af Folketingets Europaudvalg et notat om det aktuelle forslag til nye EU-regler om aktindsigt (EUU-bilag, alm. del 656). Heri konstaterer han, at Europa-Kommissionens forslag, hvis det bliver vedtaget, vil betyde et tilbageslag for åbenheden i EU, og han peger på, at Europa-Parlamentets Udvalg for Borgerrettigheder har stillet en række ændringsforslag, som samlet set udgør et helt andet forslag. Udvalgets forslag indeholder således ikke en vid undtagelse for interne dokumenter, og det giver ikke medlemslande og tredjepersoner (f.eks. de store virksomheder) ret til at kræve fortrolighed om dokumenter, som de sender til EU. Udvalget fastslår, at EU-institutionerne, som på baggrund af den generelle forordning skal udarbejde sine egne regler, ikke bør kunne vedtage undtagelser, som indskrænker de generelle regler. Endelig ønsker parlamentsudvalget udpegning af uafhængige embedsmænd, der skal afgøre bekræftende begæring om aktindsigt. Disse forslag bør udgøre minimumsbetingelsen for, at Danmark kan støtte de nye regler, sammen med et krav om, at der ikke indføres regler om klassifikation af dokumenter. En klassifikationsprocedure kan medføre, at dokumenter

for en sikkerheds skyld bliver klassificeret som fortrolige, og kan derfor føre til mere lukkethed.

Forud for vedtagelsen af Amsterdamtraktaten lagde regeringen vægt på, at den nye artikel 255 om aktindsigt i dokumenter ville indføre et princip om aktindsigt, som ville medføre større åbenhed. Udenrigsministeriet udgav i december 1997 en pjece, som på regeringens vegne beskrev »Amsterdam-traktaten og åbenheden«. Udenrigsminister Niels Helveg Petersen skrev den 15. december 1997 i en klumme i Jyllands-Posten under overskriften »Åbenheden fra Amsterdam« bl.a.:

»Amsterdam-traktaten er en god traktat - bl.a. fordi den sikrer større åbenhed i EU. EU er i de senere år blevet en mere åben organisation. Amsterdam-traktaten understøtter denne udvikling. Danmark har arbejdet for større åbenhed i EU. Det er bl.a. på baggrund af en dansk indsats, at EU i dag har regler om åbne retsmøder, offentlige erklæringer, aktindsigt i Rådets dokumenter, offentlige afstemningsresultater mv. . . . For første gang nævnes åbenhed i selve traktaten som generelt princip. Beslutninger i EU skal træffes så åbent som muligt. Der er indsat en ny bestemmelse i traktaten om borgernes ret til aktindsigt i dokumenter.«

»Amsterdam-traktaten indeholder altså ændringer, der vil bidrage til at skabe det åbne Europa. Åbenhed er vigtigt i sig selv. Det er også et vigtigt signal til de lande, der ønsker at blive medlem af EU. Det viser dem, hvad det vil sige at være med i et demokratisk fællesskab.«

De partier, som anbefalede et ja ved folkeafstemningen den 28. maj 1998, lagde under debatten stor vægt på dette løfte om større åbenhed, som uden tvivl var medvirkende til, at et flertal i befolkningen stemte ja (sammen med løfterne om en forbedring af miljøgarantien, løfter, som heller ikke er indfriet).

Generelle undtagelser

EU's Ministerråd traf i august 2000 en beslutning om at klassificere dokumenter inden for den fælles forsvarspolitik. Denne beslutning er formentlig i strid